

**POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
ODDZIAŁ STOŁECZNY IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO**

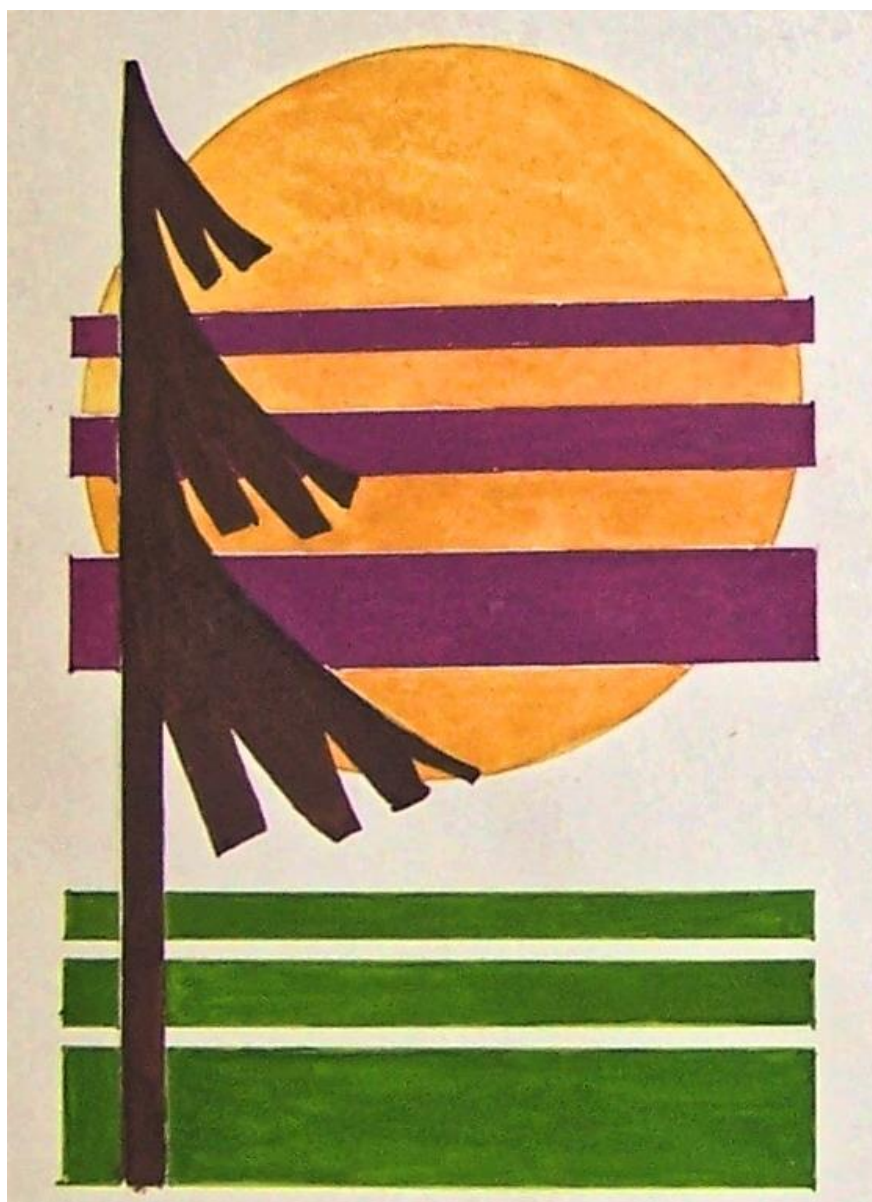

BIWAK

**BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ**

NR 30

CZERWIEC 2024

BIWAK

BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ PTTK
IM. ANIELI MICHALSKIEJ

NR 30 CZERWIEC 2024

SPOTKANIE JUBILEUSZOWE 14.03.24

Włodzimierz Majdewicz

12. WIOSENNE SPOTKANIE PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ WARSZAWY I MAZOWSZA

Zbigniew Jurek, Krzysztof Zarański

59. RAJD PIESZY IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO

Jan Piotrowski, Zbigniew Jurek, Jan Rukat, Bronisław Perek

WYCIECZKI „KALENDARZYKOWE”

Włodzimierz Majdewicz

TRZYDZIEŚCI PIĘĆ LAT KOŁA PTTK WE WSI PRZYLOT 1989 -2024

Jerzy Pamrów

POŻEGNANIE MIECZYŚŁAWA TOKARSKIEGO

Klub Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej

SZUFLADA KOLEKCJONERA

Redakcja

Redakcja Krzysztof Zarański, Daniel Wolborski

Opracowanie graficzne Włodzimierz Majdewicz

Na okładce motyw graficzny z Kroniki Oddziału Stołecznego PTTK z lat 50.

SPOTKANIE JUBILEUSZOWE 14.03.2024 R.

W czwartek 14 marca, w lokalu Oddziału Stołecznego PTTK przy ul. Mikołaja Kopernika w Warszawie, odbyło się uroczyste spotkanie w trakcie którego zabrzmiały ostatnie akcenty ważnych dla naszego środowiska jubileuszy. W 2022 r. rozpoczęły się obchody 70. rocznicy powołania Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK (1952-2022), a tym samym 70-lecia funkcjonowania systemu Odznak Turystyki Pieszej i funkcji Przewodnika Turystyki Pieszej. Nasze spotkanie było ostatnim akcentem tych obchodów, w których symboliczną rolę odegrał pamiątkowy medal z wizerunkiem gen. Mikołaja Wisznickiego, od kilkunastu lat patrona OWRP. Charakterystyczna twarz generała z sumiastym sarmackim wąsem pojawiała się trzykrotnie na okładkach popularnego w naszym środowisku biuletynu KTP ZG PTTK „Piechur”. Medale „70 lat KTP ZG PTTK” wraz z dyplomami otrzymali: **Henryk Tomkiewicz** – Członek Honorowy PTTK, przewodniczący KTP ZG PTTK w latach 1973-1989

Jadwiga Garapich – Członek Honorowy PTTK, członek KTP ZG PTTK w latach 2000-2002

Szymon Wołkowicz – Przewodniczący Głównego Referatu Weryfikacji OTP przy KTP ZG PTTK.

29 stycznia 1953 r. odbyła się Konferencja Organizacyjna (założycielska) Oddziału Warszawskiego PTTK. Pamiętamy uroczyste rocznicowe spotkanie 9 grudnia 2023 r. w pałacu Radziwiłłów. Miałem wtedy okazję przybliżyć zebrany w skróconej formie zarys historii naszego Oddziału, któremu na przestrzeni lat pięciokrotnie zmieniano nazwę: 1953 r. – Oddział Warszawski, 1955 r. – Oddział Stołeczny, 1971 r. – Oddział Stołeczny Śródmieście, 1975 r. – Oddział Śródmieście, od 1999 r. – Oddział Stołeczny. Na tym grudniowym spotkaniu zabrakło niestety medalu pamiątkowego. Niesolidny wykonawca stwierdził po czasie, że wykonanie tego medalu przerasta jego techniczne możliwości. I chyba dobrze się stało, bo dziś wprawdzie z pewnym opóźnieniem możemy Wam wręczyć medale pamiątkowe, do których wymagający autor projektu nie ma zastrzeżeń. Uwagę zwraca precyzyjnie oddany wizerunek historycznej odznaki organizacyjnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego na rewersie medalu i tu znowu należy przywołać nazwisko Mikołaja Wisznickiego, autora tej historycznej odznaki. Odznaka PTK z 1907 r. umieszczona na medalu „70 lat Oddziału Stołecznego PTTK” jest odwołaniem do naszych korzeni. Medale 70-lecia Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego otrzymali: **Henryk Tomkiewicz, Jadwiga Garapich, Szymon Wołkowicz, Krzysztof Zarański** – Przewodniczący Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej, **Jan Piotrowski** – Członek Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej, **Hanna Irena Rola Różycka** – Honorowy Prezes Stowarzyszenia „Rodzina 19. Pułku Ułanów Wołyńskich”, **Konrad Sierakowski** – Prezes Stowarzyszenia „Rodzina 19. Pułku Ułanów Wołyńskich”.

W bieżącym roku mija trzydzieści lat współpracy Oddziału Stołecznego PTTK ze Stowarzyszeniem „Rodzina 19. Pułku Ułanów Wołyńskich” (1994-2024). W gronie założycieli, a potem członków Stowarzyszenia, była liczna grupa członków PTTK.

Warto wspomnieć te nazwiska: rotmistrz Włodzimierz Bernard¹, Antoni Fedorowicz, Jadwiga Garapich, Jerzy Kononowicz, Włodzimierz Majdewicz, Zdzisław Palach, Franciszek Rataj, Tadeusz Stefański, Joanna Zembrzuska, Andrzej Orlik i sympatycy Ryszard Dworzyński, Jerzy Kostrzewa, Janusz Krawczyk i wielu innych. W naszych lokalach – na Rynku Starego Miasta, w siedzibie ZG PTTK przy ul. Senatorskiej i w kolejnych siedzibach Oddziału Stołecznego PTTK, odbywały robocze zebrania Zarządu Stowarzyszenia i uroczyste spotkania. W Klubie Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej powstała przed laty Sekcja Miłośników Kawalerii, tam zrodziła się turystyczna Odznaka „Szlakami 19. Pułku Ułanów Wołyńskich”. Popularyzacja wiedzy historycznej o kawalerii polskiej XX w., a szczególnie 19. Pułku Ułanów Wołyńskich została doceniona przez środowisko kawalerzystów. Dowody tego uznania oprawione w ramy widnieją na ścianie naszej siedziby.

Pani Hanna Rola Różycka wielokrotnie raczyła nas pięknym słowem w swych rocznicowych, bogato udokumentowanych prelekcjach o walkach Jazdy Wołyńskiej w Powstaniach 1831 r. i 1863 r. roku, dowodzonej przez jej przodków (tu nie ma zbieżności nazwisk) generałów Karola i Edmunda Różyckich.

**Pani Hanna Irena Rola Różycka decyzją Zarządu Głównego PTTK
została wyróżniona medalem „ZA POMOC I WSPÓŁPRACĘ”**

Spotkanie prowadził i medale wręczał Członek Honorowy PTTK Włodzimierz Majdewicz.

¹ Rtm. Włodzimierz Bernard, oficer 19. Pułku Ułanów Wołyńskich, założyciel i wieloletni Prezes Stowarzyszenia „Rodzina 19. Pułku Ułanów Wołyńskich”, wieloletni członek Staromiejskiego Koła PTTK. Miłośnik krajoznawstwa i turystyki pieszej .

Fot. Szymon Wołkowicz

Zbigniew Jurek
Krzysztof Zaráński

12. ZŁAZ PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ WARSZAWY I MAZOWSZA

Warszawa-Marysin Wawerski 13 kwiecień 2024 r.

Tradycyjnie organizowany wiosną 12 już Złaz Przodowników Turystyki Pieszej Warszawy i Mazowsza odbył się w bieżącym roku w Lesie Sobieskiego przy Oczku Wodnym, nieopodal siedziby Lasów Miejskich Warszawa (ul. Korkowa 170A). Oczko Wodne to niewielki staw położony wśród zieleni, ze skromnym zagospodarowaniem turystycznym. Na nasze spotkanie przybyli turyści indywidualnie własnymi trasami, które uwzględniały duże walory najbliższej okolicy: Rezerwat im. Króla Jana Sobieskiego, Cmentarz Ofiar Wojny czy Kamień Piłsudskiego stojący na piaszczystych, porośniętych sosnami wydmach, zwanych Górami Milowymi.

Niestety przy Oczku Wodnym nie wolno rozpałać ogniska, by upiec kiełbaski, zatem burzliwa dyskusja na tematy nurtujące brać przodownicą odbywała się przy suchym prowiancie.

Miłym akcentem Złazu było wręczenie kol. Kazimierzowi Lachowi medalu „70 lat Oddziału Stołecznego PTTK”.

Pogoda dopisała, było ciepło i słonecznie. Znaczek zaprojektował kol. Włodzimierz Majdewicz.

Fot. Elżbieta Zarańska

59. RAJD PIESZY IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO 1.06.2024 R.

W sobotę 1 czerwca 2024 r., po raz 59 wyruszyliśmy na trasy Rajdu Pieszego im. Aleksandra Janowskiego po Mazowszu. Tym razem wędrowaliśmy po Równinie Wołomińskiej, na terenie Gminy Zabrodzie, po szlakach związanych z polskim poetą, prozaikiem, dramatopisarzem, eseistą, rysownikiem, akwarelistą, rzeźbiarzem i medalierem – Cyprianem (Kamilem) Ksawerym, Gerardem, Walentym Norwidem herbu Topór. Organizatorem Rajdu była Komisja Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK przy współpracy z Kołem Terenowym „Śródmieście” oraz z Klubem Przewodników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej i Bractwem Zabrodzkim. W 2021 r., podczas 56. Rajdu Pieszego im. Aleksandra Janowskiego, zwiedziliśmy dworek w miejscowości Głuchy, gdzie urodził się poeta, a obecnie spotkaliśmy się na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dębinkach, gdzie osierocony w wieku 14 lat Norwid trafił pod opiekę Ksawerego Dybowskiego i swoje młodzieńcze lata tam spędził. Obecnie w pałacu znajduje się Muzeum Cypriana Norwida powołane do życia 25 sierpnia 2021 r. Muzeum organizuje wiele imprez kulturalnych, koncertów i my, dzięki życzliwości Dyrekcji Muzeum, mogliśmy tam gościć na tradycyjnym ognisku. Ekspozycje w Muzeum są dopiero przygotowywane, lecz udostępnione były wnętrza pałacu i ciekawe wystawy czasowe.

Uczestnicy Rajdu dotarli do Dębinek czterema trasami:

1. MOSTÓWKA-Uroczsko Mieniugi-Adelin-Lipiny-DEBINKI, około 12 km. Prowadził kol. Bronisław Perek
2. CHRZEŚNE-Postoliska-Budziszewo- Kazimierzówka-Wagan- Lipiny-DEBINKI, około 9 km. Prowadził kol. Jan Rukat
3. MOSTÓWKA-Gaj-Zazdrość-Wysychy-DEBINKI, około 11 km. Prowadził kol. Julian Osowski
4. JARZĘBIA ŁĄKA-DEBINKI około 4 km. Prowadził kol. Jan Piotrowski.

Po przybyciu na miejsce spotkaliśmy się wszyscy przy ognisku (drewno było super, bo jeszcze przy lekkiej mżawce ognisko zapłonęło od pierwszej zapałki) i można było otworzyć imprezę. Kol. Jan Rukat przywitał przedstawicielkę Muzeum Norwida, Panią Olę, Arkadiusza Redlickiego z Bractwa Zabrodzkiego, który przybył na czele grupy rowerowej oraz wszystkich uczestników Rajdu.

W następnych słowach przedstawił niezwykłą postać patrona imprezy – Aleksandra Janowskiego i jego liczne dokonania nie tylko w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa. Przedstawicielka Muzeum odpowiadała na liczne pytania dotyczące placówki, najbliższych planów i prac remontowych.

Następnie grupki uczestników zwiedziły pałac i park, a od ogniska popłynął śpiew. Na szczęście pogoda była łaskawa i poza niewielkim wiosennym deszczykiem nie spotkały nas z jej strony żadne niespodzianki. Dla chętnych była przygotowana okolicznościowa naklejka. Zainteresowani mogli nabyć tradycyjny znaczek metalowy 59. Rajdu Janowskiego, projektu kol. Włodzimierza Majdewicza.

Fot. Prowadzący trasy

Włodzimierz Majdewicz

SIEDEMDZIESIĄT LAT WYCIECZEK PIESZYCH „KALENDARZYKOWYCH” PTTK W WARSZAWIE

W każdą sobotę i niedzielę mieszkańcy Warszawy i okolic mogą wyruszyć z PTTK na wędrowkę pieszą. Od ponad siedemdziesięciu lat, co miesiąc, wydawany jest Biuletyn zwany potocznie „Kalendarzykiem wycieczek pieszych”.

To kilkustronicowe wydawnictwo zawiera propozycje wycieczek pieszych w okolicach Warszawy lub dalej na atrakcyjne szlaki turystyczne Mazowsza. „Kalendarzyk” wydaje aktualnie Koło Terenowe „Śródmieście” Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie. Podobną broszurę, również przez cały rok, wydaje Oddziałowa Komisja Turystyki Narciarskiej.

Wybór jest duży, na każdą sobotę lub niedzielę są propozycje kilku wycieczek zróżnicowanych pod względem kilometrażu i charakteru. Oferowane tam wycieczki są adresowane dla miłośników przyrody, zabytków i historii, część wycieczek ma charakter rekreacyjny.

Wycieczki prowadzą społecznie koleżanki i koledzy z dużym doświadczeniem i zasobem wiedzy. Bardzo często stali uczestnicy wycieczek wędrują z ulubionymi i znanymi sobie przewodnikami, gdyż w informacjach zwartych w „Kalendarzyku” jest zawsze podane nazwisko osoby prowadzącej. Z każdym nazwiskiem przewodnika wiąże się pewnego rodzaju „specjalizacja” i wiadomo czego na wybranej wycieczce może się turysta spodziewać. Trzeba nadmienić, że uczestnicy wycieczek mogą oczekiwać potwierdzenia przebytych kilometrów na Odznaki Turystyki Pieszej PTTK oraz potwierżeń na inne odznaki krajoznawcze i historyczno-krajoznawcze związane z terenem Mazowsza.

Siedemdziesięciolecie „Kalendarzyka wycieczek pieszych” skłania do wspomnień i stwarza okazję do przypomnienia nazwisk tych osób, które ten rodzaj pieszego wędrowania starali się spopularyzować.

Wkrótce po zakończeniu wojny działacze i członkowie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego: Mieczysław Orłowicz, Stanisław Gabryszewski i inni, którzy po wojennej tułaczce zdołali dotrzeć do Warszawy, organizowali spontanicznie dla grona przyjaciół i znajomych wycieczki piesze.

Rangę symbolu miało z pewnością następujące wydarzenie w dniu 15 października roku 1946. Odbyła się wtedy wycieczka „Szlakiem Aleksandra Janowskiego” w drugą rocznicę jego śmierci, zorganizowana przez Oddział Warszawski PTK im. Aleksandra Janowskiego, poprowadzona przez Stanisława Gabryszewskiego na trasie od Okęcia przez Raszyn – Suchy Las do Pęcic i dalej do Komorowa. Tam uczestnicy wycieczki oddali hołd Aleksandrowi Janowskiemu przy jego mogile².

Po Zjeździe Połączeniowym PTT i PTK, po powołaniu Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK i jej agend terenowych, rozpoczęło się w Warszawie organizowanie różnych form pieszego wędrowania. W środę 17 września 1952 r. odbyło się zebranie organizacyjne Sekcji Turystyki Pieszej Koła nr 1 przy ZG PTTK, komórki organizacyjnej Oddziału

² Rok później 18 października 1947 r., po ekshumacji i uroczystym pogrzebie, Aleksander Janowski został pochowany w Alei Zasłużonych na Cmentarzu „Stare Powązki” w Warszawie.

Warszawskiego PTTK³. Przewodniczącym Sekcji został Józef Ciota, zastępcami przewodniczącego zostali wybrani: Konstanty Tynicki i Zdzisław Migurski, członkami – Józef Bero, Maria Cybulska, Mieczysław Podolski, Lucjan Turowski i Zygmunt Wieczorek. Mieszkańcy Warszawy i okolic mogli uczestniczyć w rajdach i wycieczkach pieszych. Jako jedną z pierwszych imprez pieszych odnotowano I Okręgowy Rajd Pieszy PTTK, który odbył się 12 października 1952 r. w okolicach Warki, zorganizowany przez Oddział PTTK w Warce wraz z Komisją Turystyki Pieszej Okręgu Warszawskiego PTTK. Dla amatorów krótszych form pieszego wędrowania organizowano liczne jednodniowe wycieczki piesze.

W poszukiwaniu nazwisk przewodników podwarszawskich wycieczek z tamtych lat natrafiłem na znaczne trudności, lecz zająłem do zachowanych w moich zbiorach „Książeczek Wycieczek Pieszych” zbierającej wówczas punkty do OTP Anieli Michalskiej⁴ i z tego źródła pochodzą przytoczone poniżej nazwiska: Janusz Żmudziński, Józef Boguszewski, Waldemar Kotulski, Tadeusz Kazimierski, Mieczysław Orłowicz, Jerzy Antepowicz, Krzysztof Rutkowski, Cecylia Popiel, Stanisław Maciałek. Jest to jednak tylko część, tych osób było więcej.

Powróćmy do historii „Kalendarzyka wycieczek pieszych”. W 2003 r., z okazji 50-lecia Oddziału Stołecznego, ukazała się imponująca praca Tadeusza Maczubskiego pod tytułem „Z DZIEJÓW TURYSTYKI W WASZAWIE. Kalendarium. LATA 1873-2003”⁵. Znalazł się tam na 50 stronie następujący zapis:

„1953, 6 września 1953 r. odbyła się pierwsza wycieczka „Kalendarzykowa”, zorganizowana w Puszczy Białej przez Sekcję Turystyki Pieszej Oddziału Warszawskiego PTTK, zamieszczona w „Kalendarzyku” (stąd nazwa zwyczajowa) wycieczek pieszych na wrzesień. Na trasie z Rybienka do Dalekiego o długości 26 km. wzięło udział 14 osób. Prowadził Tomasz Chłudziński.”

³ Oddziałowi na przestrzeni lat pięciokrotnie odgórnie zmieniano nazwę: 1953 r. – Oddział Warszawski, 1955 r. – Oddział Stołeczny, 1971 r. – Oddział Stołeczny Śródmieście, 1975 r. – Oddział Śródmieście, od 1999 r. – Oddział Stołeczny.

⁴ Aniela Michalska (1908 -1982) – przez ponad dwadzieścia lat była członkiem Prezydium Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK, zajmując się szkoleniem przodowników turystyki pieszej, regulaminami Odznak Turystyki Pieszej. Prowadziła centralną ewidencję kadry turystyki pieszej, zajmowała się również weryfikacją Dużych Odznak Turystyki Pieszej. W macierzystym Oddziale Stołecznym PTTK przez kilkanaście lat kierowała pracami Referatu Weryfikacji Odznaki Turystyki Pieszej. Organizowała kursy dla kandydatów na przodowników turystyki pieszej. Odznaczona Złotą Honorową Odznaką PTTK, Złotą Odznaką „Zasłużony Działacz Turystyki” oraz godnością Honorowego Przodownika Turystyki i Honorowego Przodownika Turystyki Górskiej. Zmarła w Warszawie 1 marca 1982 r. W grudniu 1984 r. w Oddziale Stołecznym PTTK w Warszawie powołano Klub Przodowników Turystyki Pieszej i nadano mu im. Anieli Michalskiej. W marcu 2002 r., w dniu 20-rocznicy śmierci, w kościele pw. Matki Boskiej Wspomożycielki Wiernych przy ulicy Conrada w Warszawie, w kaplicy zwanej „Panteonem PTTK”, odsłonięto poświęconą Anieli Michalskiej tablicę pamiątkową.

⁵ Tadeusz Maczubski „Z DZIEJÓW TURYSTYKI W WASZAWIE. Kalendarium. LATA 1873-2003”, Warszawa 2003. Wydano w 2003 r. z okazji 50-LECIA ODDZIAŁU STOŁECZNEGO PTTK, przy współpracy Centralnej Biblioteki PTTK.

Wycieczka do Puszczy Białej, prowadzi Tomasz Chłudziński
Fot. Tadeusz Maczubski
Kronika Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego

Wycieczka do Nadarzyna
Fot. Tadeusz Maczubski
Kronika Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego

Mieczysław Orłowicz wpisuje potwierdzenia w książeczkach OTP
Kronika Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L.p.	Data wycieczki.	nr wycieczki wg spisu Reg. O.T.P.	Trasa wycieczki — wymieni kolejno miejscowości na trasie oraz obiekty godne uwagi. Miejscowości początkowe i końcowe podkreślić.	Nazwisko i imię przewodnika O.T.P. ew. przewodnika P.T.T.K. ew. kier. wycieczki.	Nazwa i adres inst. organizującej wycieczkę lub nazwisko i adres towarzysza.	liczba osób biorących udział w wycieczce.	liczba przebytych kilometrów.	liczba godzin przy zwiedzaniu miast.	Podpis osoby prowadzącej wycieczkę, stempel i data urzędu, lub instytucji poświadczających przejście miejscowości.	Zaliczono kilometrów.	Doliczono premii.
7	6/55	25	Powischonok - Gorunice - Włocławek - Poniecchów	do dliczyciel Orłowicz	STP-PTTK odch. w r. 101	23	-	McA...	23		7

Wpis Mieczysława Orłowicza w książeczce OTP

3.	7/55	21	Wielonow - Świąca - Kobylów - Wola - Kobylów - Pusta - Łosy - Kabaćka - Bryn	Józef Boguszewski	STP-PTTK PTTK	23	16	-	Przedstawiciel Przedstawiciel Nr leg. 701-200	16	8
----	------	----	--	----------------------	------------------	----	----	---	---	----	---

Wpis Józefa Boguszewskiego w książeczce OTP

Fot. Zbiory autora

Odoczynek na trasie wycieczki, drugi z lewej Edmund Mieroszewicz
Kronika Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego

Wycieczka do Lasów Sękocińskich prowadzi Stanisław Petrek
Fot. Tadeusz Maczubski

Wynika z tego, że „Kalendarzyk wycieczek pieszych” zrodził się w środowisku Sekcji Turystyki Pieszej Oddziału Warszawskiego PTTK (pierwotnie obowiązująca nazwa Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej).

Z czasem nastąpił podział zadań. Sekcja Turystyki Pieszej zajęła się organizowaniem rajdów pieszych przeznaczonych dla bardziej zaawansowanych turystów, tych którzy wolą samodzielnie wędrować z mapą i kompasem oraz szkoleniem kadry dla turystyki pieszej, czyli przewodników turystyki pieszej.

Prowadzeniem podmiejskich wycieczek pieszych oraz redakcją i wydawaniem coraz bardziej popularnych „Kalendarzyków wycieczek pieszych” zajęło się Koło Terenowe PTTK „Śródmieście”.

Niebawem równoległe podobną akcję rozpoczęło Staromiejskie Koło Terenowe PTTK, wydając „Staromiejski Informator Turystyczny” i prowadziło ją z powodzeniem. Przez kilka dziesięcioleci w Oddziale Stołecznym funkcjonowały jednocześnie dwa, wydawane co miesiąc, informatory z propozycjami wycieczek pieszych. Dotychczas wędrowano tylko w niedzielę. Oferta wycieczek pieszych zwiększała się wraz z wprowadzaniem wolnych sobót. Pierwszą wolną sobotą był dzień 21 lipca 1973 r. (przed przypadającym nazajutrz Narodowym Świętem Odrodzenia Polski). W 1973 r. przewidziano dwie wolne soboty. W następnym roku było sześć wolnych sobót. Od 1981 r. wolna była co druga sobota. Dopiero z końcem PRL-u szósty dzień tygodnia został dniem wolnym od pracy⁶.

Wolnych sobót i wycieczek propozycji wycieczkowych przybywało. „Kalendarzyk wycieczek pieszych Koła Terenowego PTTK „Śródmieście”” ma już ponad siedemdziesiąt lat. Z biegiem czasu zmieniała się objętość i szata graficzna „Kalendarzyka wycieczek pieszych”. Przez jego karty przewinęło się z pewnością ponad sto nazwisk przewodników. Znaczna ich część odeszła na wieczną wędrówkę. Zmieniali się też wielokrotnie kolejni redaktorzy tego zacnego Biuletynu.

Warto sięgnąć do zasobów archiwalnych Koła „Śródmieście” i wyszukać imiona i nazwiska społecznych przewodników podwarszawskich wycieczek pieszych. Łamy Biuletynu „BIWAK” są otwarte.

Fotografie pochodzą z Kroniki Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie, wykonane zostały w latach 50., w trakcie wycieczek pieszych w okolicach Warszawy.

Aktualny „Kalendarzyk wycieczek pieszych” Koła Terenowego PTTK „Śródmieście” znajduje się na stronie internetowej.

⁶ Żądanie wszystkich wolnych sobót pojawiło się wśród historycznych dwudziestu jeden postulatów Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. Na mocy porozumień gdańskich z 31 sierpnia 1980 r. władza zobowiązała się wprowadzić wolne soboty. Postulat ten został doprecyzowany w porozumieniach jastrzębskich z 3 września w taki sposób, że określono datę. Wszystkie wolne soboty miały obowiązywać od początku 1981 r.

JUBILEUSZ W PRZYLOCIE

Są dwa powody by interesować się wsią Przyłot. Pierwszy to historia.

Przyłot to wieś w powiecie grójeckim, leżąca na północ od Warki, przy starym trakcie królewskim (obecnie droga nr 79). Wieś stara, wymieniana w dokumentach kościelnych jako majątek arcybiskupstwa gnieźnieńskiego. Potwierdza to przywilej księcia Konrada Mazowieckiego z roku 1240, a także inny dokument wystawiony przez mazowieckiego księcia Ziemowita z roku 1359, potwierdzający, że w skład majątku arcybiskupiego na Mazowszu wchodzi również wieś Przyłot. Jest niewiele miejscowości w Polsce mających tak długą i udokumentowaną historię. Mieszkańcy wsi znają jej historię, są z niej dumni. Przy wjeździe do wsi obok kapliczki, znajduje się kamień upamiętniający 800 lat wsi Przyłot. Przy tym kamieniu odbywają się wszelkie uroczystości łączące społeczeństwo.

Tak też było w dniu 16 czerwca br., gdy jako zaproszeni przedstawiciele Oddziału Stołecznego PTTK pojawiliśmy się z żonami, by uczestniczyć w jubileuszu trzydziestolecia istnienia wiejskiego Koła PTTK w Przylocie.

I to jest ten drugi powód, by interesować się wsią i kołem PTTK. Jest to jedno z niewielu kół PTTK działających na terenie wiejskim. Koło działa w strukturze Oddziału PTTK im. Wiktora Krawczyka w Warce. Działalność nie ogranicza się tylko do najbliższego terenu. Turyści z Warki i Przyłotu od bardzo wielu lat współpracują i uczestniczą w imprezach organizowanych przez Oddział Stołeczny PTTK. Doskonałym przykładem jest ich coroczny udział w Rajdzie „Po kamienistej drodze” kończącym się w Pęcicach. Od bardzo wielu lat delegacja z Warki i Przyłotu jest widoczna ze sztandarem po Pomniku-Mauzoleum w Pęcicach. Organizatorzy Rajdu docenili to zaangażowanie przyznając trzem osobom, w tym Januszowi Gwarze, prezesowi Koła w Przylocie, medale „Orzeł Pęcicki”. Z kolei turyści warszawscy od wielu lat pojawiali się licznie na święcie kwitnących jabłoni w Warce.

Jubileusz rozpoczął się od powitania uczestników i gości przez Prezesa Janusza Gwarę. Powitanie było długie, bo i uczestników oraz gości stawiało się niemało. Po ceremonii powitania wszyscy udali się pod kamień „800 lat Przyłotu”, gdzie Janusz Gwara przypomniał historię wsi, zaangażowanie mieszkańców wsi i koła PTTK w jej upowszechnienie. Wróciliśmy na łąkę, na której odbywał się jubileusz. Prowadzący przypominał zasługi i dziękował wielu osobom za ich pracę w powstanie i rozwój koła PTTK.

Wręczono legitymacje nowym członkom koła. Dziękowano za wkład pracy członkom Koła, a także sojusznikom za wsparcie. Prezes Oddziału PTTK w Warce, Marzena Jankowska, wręczyła dyplomy i wyróżnienia przyznane przez Oddział dla członków Koła.

Wypowiadali się przedstawiciele lokalnych władz i organizacji, wysoko oceniając działalność Koła i jego prezesa. Wystąpił też poseł Ziemi Radomskiej, Pan Mirosław Maliszewski, który podkreślał konieczność więzi ze społeczeństwem lokalnym i rolę takich osób jak Janusz Gwara.

Koledzy Włodzimierz Majdewicz i Jerzy Pamrów, mając na względzie aktywność i bliskie związki Oddziałów w Warszawie i Warce oraz koła w Przylocie, wręczyli trzy medale „70 lat Oddziału Stołecznego PTTK” Januszowi Gwarze, Marzenie Jankowskiej – Prezesowi Oddziału PTTK w Warce oraz Członkowi Honorowemu PTTK Andrzejowi Jasińskiemu.

Fot. Włodzimierz Majdewicz

Po części oficjalnej zaproszono uczestników na poczęstunek przygotowany przez Koło Gospodyń Wiejskich w specjalnie postawionych namiotach, co było szczęśliwym pomysłem, gdyż towarzysząca nam dotychczas dobra pogoda zamieniła się w drobny kapuśniaczek. Poczęstunek obfity, bardzo smaczny i urozmaicony. Oczywiście kiełbaski, karkówka, rozmaite wędliny i surówki. Zwracały uwagę piękne i słodkie czereśnie, jak i truskawki. Bardzo duża ilość i różnorodność ciast. Wszystko to w atmosferze wzajemnej życzliwości. Liczne podziękowania dla Koła Gospodyń Wiejskich były w pełni zasłużone. Szczególnie widoczna była doskonała atmosfera lokalnej społeczności, a co ważne, uczestnicy byli reprezentowani przez wszystkie grupy wiekowe, od starców do dzieci kilkuletnich. Daje to nadzieję, że społeczność turystyczna ma przed sobą przyszłość. Uroczystość, w której uczestniczyliśmy, trwała około 4 godzin. Pożegnaliśmy się z organizatorami odjeżdżając do Warszawy, ale dyskusje trwały nadal angażując jeszcze spore grono osób.

POŻEGNANIE MIECZYŚŁAWA TOKARSKIEGO

Mieczysław Tokarski

Fot. Zbiory Wojciecha Kowalskiego

W dniu 5 maja 2024 r. zmarł Mieczysław Tokarski, Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, nasz serdeczny Kolega. Członkiem PTTK został w 1965 r. Od początku związany był z Oddziałem PTTK we Włodawie, któremu przez wiele lat prezesował. Od 1998 r. pełnił funkcję Wiceprezesa Rady Porozumienia Oddziałów PTTK Województwa Lubelskiego. Członek Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Chełmie 1977-1989, członek Komisji Turystyki Pieszej ZW PTTK w Chełmie 1977-1989. Znamca Podlasia, Polesia Lubelskiego i Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Był członkiem Rady Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, członkiem Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Włodawskiej, redaktorem kwartalnika „Wschód”. Autor licznych artykułów o tematyce historyczno-krajoznawczej dotyczących stoczonych na terenie Lubelszczyzny bitew i potyczek Powstania 1863/1864 r., walk Legionów Polskich i krwawych zmaganiań we wrześniu 1939 r. Z jego inicjatywy i dzięki jego staraniom pojawiały się w terenie pomniki i tablice pamiątkowe, a wiele starych poddano renowacji. Wybitny kolekcjoner, jego zbiory wzbogaciły liczne muzea i izby regionalne.

Decyzją Rady Miejskiej we Włodawie Mieczysław Tokarski otrzymał godność „Primus Civis Urbis Wlodaviae”, jako wyraz wdzięczności i uznania za zaangażowanie w rozwój Włodawy i pracę na rzecz lokalnej społeczności. Mietek Tokarski posiadał liczne uprawnienia kadry PTTK: Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa, Strażnik Ochrony Przyrody, Instruktor Ochrony Przyrody, Instruktor Kształcenia Kadr, Społeczny Opiekun Zabytków, Juror Zbiorów Krajoznawczych, przewodnik terenowy.

Organizował rajdy, zloty i wycieczki po Ziemi Chełmskiej, Polesiu Lubelskim i całym Regionie Lubelskim, nawiązujące do ważnych wydarzeń historycznych i postaci słynnych mieszkańców regionu.

Na szczególnie podkreślenie zasługują jego wieloletnie związki z turystyką pieszą. W roku 1973 uzyskał uprawnienia przodownika turystyki pieszej Nr 3367/III na teren województwa lubelskiego, rozszerzając je systematycznie przez kolejne lata. Otrzymał z czasem uprawnienia przodownika turystyki pieszej na wszystkie regiony Polski. Jego aktywność w popularyzacji pieszego wędrowania zaowocowała godnością Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej (Nr 478H), którą otrzymał we wrześniu roku 2001, w trakcie 44. Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej w Szczecinie. Mietek 31 razy uczestniczył w Ogólnopolskich Zlotach Przodowników Turystyki Pieszej. Był członkiem ekskluzywnego Klubu Bywalców Zlotów (leg. Nr 15). Każdego roku uczestnicząc w kolejnych Zlotach Przodowników Turystyki Pieszej wykazywał dużą aktywność i kreatywność w pracach zespołu zajmującego się popularyzacją tematyki historycznej w imprezach turystyki pieszej na terenie całej Polski. Aktywnie uczestniczył w organizacji ogólnopolskich, rocznicowych akcji imprez pieszych, inicjowanych przez Komisję Turystyki Pieszej ZG PTTK, poświęconych pamięci ważnych w historii Polski rocznic. Własnym przykładem zachęcał innych do organizowania rajdów i wycieczek pieszych łączących krajoznawstwo z wątkami historyczno-patriotycznymi.

Od powstania w 1984 r. w Warszawie Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej, Mietek Tokarski był jego aktywnym członkiem. Utrzymywał kontakty z członkami Klubu. Uczestniczył w spotkaniach klubowych podczas Ogólnopolskich Zlotów Przodowników Turystyki Pieszej. W naszej pamięci pozostanie uroczyste i pełne krajoznawczych atrakcji spotkanie z okazji 30-lecia Klubu, które zimą w 2014 r. zorganizował we Włodawie. Odznaczony Odznaką Honorową Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego oraz Honorową Odznaką im. Anieli Michalskiej – Za Zasługi dla Turystyki Pieszej. Również z inicjatywy Oddziału Stołecznego PTTK odznaczony przez Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Warszawy – Odznaką Honorową (medalem) im. Krystyny Krahełskiej - Pamięci Powstania Warszawskiego.

Za swoją wieloletnią działalność został odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi, Złotą Honorową Odznaką PTTK, Złotym Medalem „Zasłużony Działacz Turystyki”, Medalem Prekursorów Krajoznawstwa Wielkopolski, Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, Medalem Pamiątkowym Województwa Lubelskiego, Złotą Honorową Odznaką Polskiego Związku Filatelistów, Złotą Honorową Odznaką LOP, Medalem „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, Medalem „Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego”, Złotą Odznaką „Zasłużony Działacz LOK”. W 2017 r. uzyskał godność Członka Honorowego PTTK.

Żegnamy patriotę, piechura – krajoznawcę i serdecznego Przyjaciela

Kub Przodowników Turystyki Pieszej PTTK
im. Anieli Michalskiej

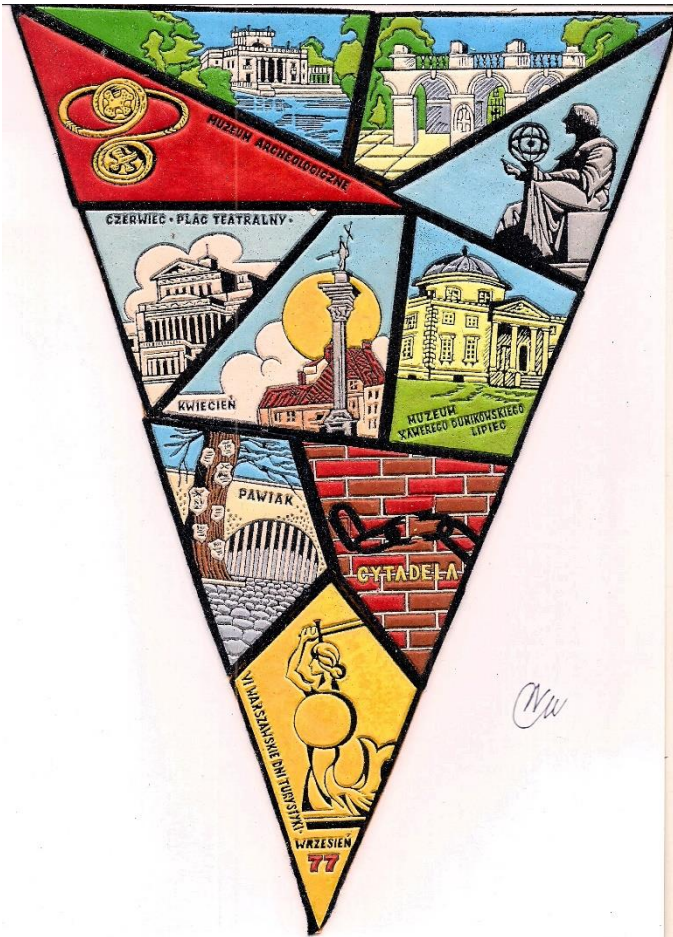
SZUFLADA KOLEKCJONERA

Prezentujemy przykłady kilku proporczyków „składanek” wydawanych przed laty w Oddziale Stołecznym PTTK. im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie. Proporczyki tego rodzaju cieszyły się wówczas dużą popularnością. Składały się one z określonej ilości plaketek – każda z nich była pamiątką po odbytej tematycznej wycieczce na terenie Warszawy lub podmiejskiej wycieczce pieszej.

Komplet plaketek zebranych przez uczestnika wycieczek tworzył trójkątny proporzec.

Dwa prezentowane proporce wydane zostały przez Terenowe Koło PTTK „Śródmieście” z okazji V i VI Warszawskich Dni Turystyki (WDT) we wrześniu 1976 i 1977 r.

Aby zebrać wystarczającą ilość plaketek na ułożenie proporca, w obu przypadkach konieczne było potwierdzenie uczestniczenia w dziesięciu tematycznych wycieczkach po Warszawie.

Ciekawostką kolekcjonerską jest złożony z trzech plaketek proporczyk wydany przez Klub Powstańców Oddziałów Specjalnych Armii Krajowej „Jerzyki” PTTK.

Klub P.O.S. AK „Jerzyki” działał jako jednostka organizacyjna Oddziału Stołecznego PTTK. Członkami Klubu byli kombatancki-uczestnicy Powstania Warszawskiego 1944 r. Inicjatorem powołania Klubu był płk. Eugeniusz Rybałko ps. „Genek”.

Proporczyk wydano w 1989 r. z okazji 45. rocznicy Powstania Warszawskiego. Aby go zdobyć należało wziąć udział w trzech uroczystościach „Jerzyków” – w VII Apelu poległych w Jerzyskach, 50. rocznicy powstania P.O.S. „Jerzyki” oraz w 33. Złazie Turystów i Apelu Poległych przy pomniku w Pocięcie.

Rekordzistą w ilości wydanych proporczyków składanek był niewątpliwie Młodzieżowy Klub Turystyczny PTTK „Rumcajs”. Klub ten przez wiele lat prowadzony przez Zbigniewa Godlewskiego specjalizował się w organizowaniu wycieczek pieszych dla młodzieży szkolnej.

Co roku uczniowie wyruszali na tradycyjne trasy rajdów pieszych „W styczniową niedzielę”, „Mazowiecka zima”, „U progu wiosny”, „Rajd młodzieży szkół warszawskich”, „Na powitanie wakacji”.

